

similat en *SIRAMPIONE/SIRIMPIONE Sembla que l'estat consonàntic primitiu encara es manté en el tradicionalíssim parlar lleonès extrem de San Martín de Trevejo (RLus xxxi, 173, 178): on els uns anomenen *sanampelo* el 'sarampió', i els altres ho dissimulen en l'altra direcció, *salampelo*. Finalment podem conjecturar que en alguns casos la forma dissimilada en -r- es va contagiar fins i tot al nom de la mostassa dels sinapismes: «un massapà ['capseta'] de *serapi*, ponderantem, encamerat, 10 lb.», ross, a. 1386 (InvLC); «empastre --- apoch acxach (*lire* apoponach) e *sarapin* fit empastrum» a la Farmacologia catalana de Klagenfurt (c. 1400), AORBB III, 264.

DERIV : *Saramponad.*

¹ Aquest i el *tsalású* de l'ALF han de venir d'un antic **salapchon*, comparable a l'oc. ant. *apcha* = fr. *hache*, germ. *HAPJA*, avui pronunciat *átso* o *úso* en diversos parlars occitans, com ho suggereix encertadament Jud, *ARom* II, 239, tot rebutjant alhora una hipotètica etimologia euskera que havia proposat Urtel. — ² A la vall d'Aran jo vaig recollir *sarampilún* al capdavant i *sarampilú* al capdamunt de la vall (aquí amb accent fluctuant entre *ú* i la *l*), Séguy, *sarampilún* a la part central. A StGaudens «*sarrampil. rougeole* (Dupleich, que sol escriure -il per -il) Concorda força amb tot això el que troba l'ALGc. (III, 607 «rougeole»): el tipus *sarampió(n)* a Le Port d'Aulús i el baix Coserans; un poc alterat com *sarampilhón* a Luixon, Barossa i 3 punts des de la frontera aranesa fins a StGaudens; extret d'aquest, *sarampilh* a 5 d'immediats al N. de StGaudens i Lanamezan; *sarampiró* a l'alt Coserans i vall de Ouel; *sarampic* als HPyr. i E de BPyr; *sarampiq* O. de BPyr. i del Gers i de Lot-et-Gar., tot Landes i S. de Gironda; més enllà al N i a l'E, *sarampix*; però ací i allà queden alguns illots del més etimològic *sarampion*, a la Lomanha, a la costa landesa etc.

Senador, senadoria, V. senyor Senal, senlera, senalet, V. sis

SENALLA, origen incert: relacionat sens dubte amb el cast. *cenacho* i l'ar. hispànic *sannâc* que signifiquen el mateix, i només se'n diferencien per la terminació, i no essent d'origen aràbic, han de venir del mossàrab; d'altra banda el nostre mot s'identifica del tot amb la forma del fr. ant. i dial. *senal* 'graner', 'pallissa', que prové del ll. CENACŪLUM 'cambra alta', 'pis superior d'un edifici' (derivat en llatí de CENARE 'sopar', perquè és on solia estar el menjador), i encara que el significat d'aquest és distint, probablement CENACŪLA com a receptacles de gra va passar a la nostra Península a designar les *senalles* o *cenachos* destinats també a contenir i portar gra i altres productes agrícoles, i en el Sud d'Espanya la terminació s'alterà per influència d'altres mots mossàrabs □ 1ª doc: Llull.

«Aquell comte passava prés de un noble monestir, hon --- un bon hom ortolà se era donat a servir aquells

sants homes, e aportave fems al ort ---; aquell comte avallà de son cavall, e dix al ortolà que li donas sa *senalla* hon portava los fems, e sos vestirs, e que presés son cavall e sos vestiments --- Lo ortolà respòs: --- més am aquesta *senalla* e aquestes pobres vestadures, que vostro cavall ne vostres vestiments: car ab ma *senalla* e ab mos pobres vestiments són pus agradable a la saviesa de Déu», *Merav* (I, § 8, NCI I, 102.3ss.).

¹⁰ Encara que també serví la senalla per portar altres coses, eren generalment productes agrícoles, i molt particularment es pensava en el gra i altres subsistències: «que ls Espitals ne ls frares dels Catius, no gosen tenir *senayla*, ne acaptar, en los mulins, gra ne farina, per sso cor los missatges qui n donen --- donen sso de lur senyor sen lur sabuda: e lurs senyors fan-ne ja almoyna en lurs albercs», ordenança barcelonina del segle XIV (*BABL* XI, 310). També se'n servien els peixaters i gent de mar: «Que algun exavaguer, pescador ne altre no gos metre ne llançar nances ab pedra ne ab *senalles* ne en altra manera en la mar», *Consolat* (ed. Moliné, p. 205).

Generalment és diferència del cabàs perquè és més grossa i és de palma, a diferència del cabàs, d'espart («evitar de dir --- *senaya* per dir cabàs» preceptua el barceloní Jer. Pau, fi S. xv, *Regles*, 211): «una *senalla* de palma», inv. de 1585 *DAG*; en un de Lluc, de 1478, junt amb «un drap de pinsell vell; un lentó ab una cadena» troben «una *sanaya* de palma» (*BSAL* III, 22a). Com a receptacle més gros i de material més fi i durable, era més adequada que el cabàs per contenir productes de molineria i alimentació granera i farinera: «*senalla* farinera: espuerta grande», *DAG*, «*senaller*: el qui tragina *senalles*» formava part en el S. xv del Gremi dels Garbelladors de gra, id. Ja fou registrat en els diccs. de rims de JMarc (*senalla*, 378) i Aversó (*senayla*, 241.11); i entra en la tradició lexicogràfica des del Busa-N. de 1507: «*senalla*: fiscina, fiscella», *DTO*. «*senalla*: fiscina» 1670 etc.

⁴⁰ És mot usual a tot el Principat, fins a l'Ebre i a Ulldecona, segons *AlcM*, i fins a Vinaròs, segons el *DAG*, i a les tres Illes, incloent-hi Eiv.: els alhòs eivissencs van a demanar queviures de porta en porta «per ses ànimes» amb una *sanaia* (JnCastelló, *Ibiza y Form.*, 75), «*sanaya*: espuerta; *sanayó*. capazo» (PzCabrero). Amb petites diferències locals: al Maresme occidental usen *sanáç* per recollir terra, a l'oriental per a aquest ús hi ha la *kóçfə* (com m'informen els Tio pare i fill, aquell de Premià), de manera que a StPol la *senalla* deu quedar per a usos més delicats (1980). La *l* palatal és, doncs, pertot, de l'antiga mena *yl* (ja Aversó), i les pronúncies *senaya* testificades unànimement, com hem vist, a Mallorca (1299; S. xiv, *AlcM*; 1478 supra), Eiv., Men. (*sánāç*, *AlcM*), Maresme i afores de Barcelona (Jer. Pau).

³⁵ En terres valencianes escasseja o desapareix l'ús del mot, i començant per l'Ebre el substitueix el mossarabisme: «*senatxo*: espècie de senalla» a Benissanet vora el gran riu (Bladé Des., *Top. de Ben*, p. 148); de l'altre no en tinc altra notícia valenciana que la d'un